

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІРПІНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»**

Циклова комісія фінансово-економічних та облікових дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора

з навчальної роботи

Вікторія СОВА

2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

з банківських операцій

(назва навчальної практики)

Галузь знань

07 Управління та адміністрування

(шифр і назва галузі знань)

спеціальність

072 Фінанси, банківська справа та страхування

Освітньо-професійна
програма

Фінанси, банківська справа та страхування

відділення

Економічне

(назва відділення)

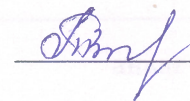
Робоча програма	<u>«Навчальна практика з банківських операцій»</u> (назва навчальної дисципліни)
за галуззю знань	<u>07 Управління та адміністрування</u>
спеціальність	<u>072 Фінанси, банківська справа та страхування</u>
Освітньо-професійна програма	<u>Фінанси, банківська справа та страхування</u>

“16” серпня 2024 року, - 11 с.

Розробник: Тетяна ЯМКОВА, викладач-методист, викладач вищої кваліфікаційної категорії

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії фінансово-економічних та облікових дисциплін
Протокол від «16» серпня 2024 року № 1

Голова циклової комісії фінансово-економічних та облікових дисциплін

 Т. Талько

Схвалено методичною радою коледжу.
Протокол від «10» серпня 2023 року № 1

Голова Д. Костюк

Ірпінь, 2024 рік

1. Опис навчальної практики

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-професійна програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної практики
		денна форма здобуття освіти
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 07 Управління та адміністрування	Обов'язкова
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа та страхування Освітньо-професійна програма: Фінанси, банківська справа та страхування	Рік підготовки:
		3(2)-й
		Семестр
		6(4)-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 18 самостійної роботи здобувача освіти – 27	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Лекції
		-
		Практичні
		36 год.
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
54 год.		
		Вид контролю: Диференційований залік

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить для денної форми здобуття освіти –36/54

2. Мета навчальної практики

Мета навчальної практики - сформувати у студентів практичні навички, необхідні майбутнім фахівцям, з питань банківських операцій їх видів; навчити рахувати ліквідність, оцінювати фінансовий стан позичальників, розбиратися в повному спектрі банківських продуктів, що надає банк фізичним та юридичним особам.

Перелік компетентностей студентів, які формуються в результаті засвоєння дисципліни:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні фахові компетентності (СК):

СК 1. Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної, правової та інших наук для розв'язання складних завдань у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 7. Здатність самостійно виконувати складні завдання у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

3. Передумови проведення практики

Навчальна практика з банківських операцій є логічним продовженням вивчення дисциплін: «Фінанси», «Гроші та кредит», «Економіка підприємства» «Банківські операції».

4. Очікувані результати навчання

Результати навчання (РН):

PH 05. Дотримуватися вимог законодавства для забезпечення правомірності професійних рішень.

PH 06. Застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності для розв'язання професійних завдань.

PH 07. Застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання й обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

PH 08. Здійснювати пошук, відбір та опрацювання інформації з різних джерел у процесі професійної діяльності.

PH 09. Вміти розв'язувати складні задачі у спеціалізованих сферах професійної діяльності.

PH 13. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації до фахівців і користувачів послуг у сфері фінансів, банківської справи та страхування для досягнення спільної мети.

PH 14. Застосовувати інновації у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

PH 16. Демонструвати належний рівень знань та постійно підвищувати рівень особистого професійного розвитку.

5. Критерії оцінювання

Критерії оцінювання знань студентів наведено в додатку до робочої навчальної програми.

6. Засоби оцінювання

Контроль набутих знань здійснюється у формі поточного контролю на практичних заняттях та написання звітів про виконану роботу під час навчальної практики з відповідних тем, виконання ситуаційних вправ та інша робота, що сприяє поглибленому засвоєнню студентами теоретичного і практичного матеріалу.

Підсумковий контроль у формі заліку проводиться з метою оцінки результатів з навчальної практики на завершальному етапі.

7. Програма навчальної практики

Тема 1. Види банків і порядок їх створення в Україні

Сутність банку та основні принципи його діяльності. Сутність, основні принципи організації банківських операцій, їх класифікація. Види банків. Порядок створення, реєстрації та ліцензування банків.

Тема 2. Організація діяльності банку

Організаційна структура та органи управління банку. Державне регулювання діяльності банків. Фінансові результати діяльності та ліквідності банку.

Тема 3. Операції з формування ресурсів банку

Склад і структура банківських ресурсів. Власний капітал банку та механізм його формування. Депозити комерційних банків, їх види та характеристика, механізм його формування. Система страхування (гарантування) вкладів населення в банках.

Тема 4. Операції з обслуговування платіжного обороту

Основин організації грошових розрахунків. Банківський рахунок у системі безготівкових розрахунків. Організація грошових розрахунків.

Тема 5. Операції з готівкою

Основи організації, способи і форми грошових розрахунків у галузях національної економіки. Організація обороту касової готівки в банках України. Нормативно-правове регулювання касової діяльності банківської установи. Організація готівкових розрахунків. Організація роботи касового апарату банку. Порядок надходження та видачі готівки. Прогнозування та облік касових оборотів банку.

Тема 6. Операції з пластиковими картками

Механізм функціонування системи електронних розрахунків. Переваги використання платіжних карток, порівняно з розрахунками готівкою. Класифікація банківських платіжних

карток. Основні учасники системи карткових розрахунків, їх права та обов'язки. Порядок видачі та обслуговування платіжних карток. Операції комерційних банків за допомогою платіжних карток. Система безготівкових розрахунків на основі кредитних карток. Система обслуговування на основі дебетових карток.

Тема 7. Кредитні операції. Операції з надання і погашення кредитів

Форми та види банківського кредиту. Інструментарій регулювання кредитної діяльності комерційного банку. Принципи банківського кредитування. Організація банківського кредитування. Умови кредитної угоди. Система оцінки кредитоспроможності позичальника банку. Поняття та сутність кредитоспроможності клієнта банку. Порядок надання і способи погашення кредитів. Форми забезпечення повернення банківських кредитів. Поняття і загальна характеристика форм забезпечення банківських кредитів. Позичковий відсоток та його диференціація. Формування і використання резерву для відшкодування можливих витрат за кредитними операціями комерційних банків. Контроль за використанням і погашенням кредиту.

Тема 8. Операції з векселями

Кредитні операції з векселями. Торгівельні, гарантійні, розрахункові, комісійні та довірчі операції з векселями. Врахування векселів. Авалування, інкасування, доміціляція, зберігання векселів.

Тема 9. Операції з цінними паперами

Процес формування портфеля цінних паперів банку. Емісійні операції банків. Поняття емісії цінних паперів та емісійної діяльності банків. Розміщення акцій та їх обіг. Операції банків з облігаціями власної емісії. Депозитні (ощадні) сертифікатами банків як інструмент емісійних операцій. Облік емісійних операцій. Інвестиційні операції банків з цінними паперами. Загальна характеристика операцій. Основи оцінювання цінних паперів і їх дохідності. Управління інвестиційними ризиками банку.

Тема 10. Інвестиційні операції

Інвестиційні операції банків. Ризики фондового ринку та методи управління ними. Вкладення банків у державні цінні папери. Інвестиційна стратегія та операції банків на вторинному ринку цінних паперів.

Тема 11. Операції банків з іноземною валютою

Економічні та організаційні основи здійснення валютних операцій. Валютні цінності та валютний ринок. Відкриття і ведення валютних рахунків, характеристика банківських рахунків. Особливості відкриття і ведення поточних рахунків іноземним представництвам та інвесторам -нерезидентам; фізичним особам - резидентам і нерезидентам, облік операцій за цими рахунками. Відкриття і ведення депозитних валютних рахунків. Неторгові поточні операції уповноважених банків із іноземною валютою.

Тема 12. Операції з надання банківських послуг

Механізм здійснення лізингових операцій банківськими установами. Ризик лізингових операцій. Механізм здійснення факторингової операції. Ризики, що виникають при здійсненні факторингової операції. Організація послуг зі зберігання цінностей. Механізм здійснення форфейтингової операції. Банки як суб'єкти ринку дорогоцінних металів. Загальна характеристика банківських операцій з дорогоцінними металами. Облік операцій з банківськими металами.

Тема 13. Операції із забезпечення фінансової стійкості банку

Порядок визначення резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями. Порядок визначення резерву для відшкодування можливих втрат від дебіторської заборгованості. Засоби надання бухгалтерської інформації. Фінансові звіти банку. Баланс комерційного банку, його склад та структура. Принципи складання балансу банку. Звіт про прибутки та збитки. Звіт про рух грошових коштів. Аналіз прибутковості банку. Регулювання діяльності банків. Банківський нагляд та процедура банкрутства.

8. Структура навчальної практики

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
л		п	с.р.	
Тема 1. Види банків і порядок їх створення в Україні.	6		2	4
Тема 2. Організація діяльності банку.	6		2	4
Тема 3. Операції з формування ресурсів банків.	8		4	4
Тема 4. Організація з обслуговування платіжного обороту.	6		2	4
Тема 5. Операції з готівкою.	8		4	4
Тема 6. Операції з пластиковими картками.	6		2	4
Тема 7. Кредитні операції. Операції з надання і погашення кредитів.	8		4	4
Тема 8. Операції з векселями.	6		2	4
Тема 9. Операції банків з цінними паперами.	6		2	4
Тема 10. Інвестиційні операції.	6		2	4
Тема 11. Операції банків з іноземною валютою.	8		4	4
Тема 12. Операції з надання банківських послуг.	10		4	6
Тема 13. Операції із забезпечення фінансової стійкості банку.	6		2	4
Усього годин	90		36	54

9. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми та зміст семінарських занять	Кількість годин
1	Не передбачено навчальним планом	

10. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми та зміст практичних занять	Кількість годин
1	Тема 1. Види банків і порядок їх створення в Україні. 1. Заповнення банківських документів з приводу реєстрації банку.	2
2	Тема 2. Організація діяльності банку. Визначення результатів фінансової діяльності банку. Визначення показників ліквідності.	2
3	Тема 3. Операції з формування ресурсів банків. Визначення сум відрахувань до резервних фондів. Заповнення документів щодо депозитних операцій.	4
4	Тема 4. Організація з обслуговування платіжного обороту. Заповнення документів щодо обслуговування рахунків клієнтів, їх відкриття та ведення.	2
5	Тема 5. Операції з готівкою. Заповнення касових документів банків. Розрахунок нормативів залишку готівки в касі установи.	4
6	Тема 6. Операції з пластиковими картками. Заповнення банківських документів щодо відкриття рахунків.	2
7	Тема 7. Кредитні операції. Операції з надання і погашення кредитів. Розрахунок практичних завдань щодо кредитних операцій. Визначення ефективної ставки відсотка за кредитом.	4

	Заповнення банківських документів.	
8.	Тема 8. Операції з векселями. Розв'язок задач з визначенням дохідності від операцій з векселями. Заповнення банківських документів.	2
9.	Тема 9 . Операції банків з цінними паперами. Визначення доходу та дохідності від операцій з цінними паперами.	2
10.	Тема 10. Інвестиційні операції. Визначення ефективності інвестиційних проектів.	2
11	Тема 11. Операції банків з іноземною валютою. Заповнення банківських документів з супроводу операцій з іноземною валютою. Розв'язок задач з визначення крос-курсу валют.	4
12	Тема 12. Операції з надання банківських послуг. Заповнення банківських документів.	4
13	Тема 13. Операції із забезпечення фінансової стійкості банку. 1. Визначення нормативів фінансової діяльності банку.	2
	Разом	36

11. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми та зміст лабораторних занять	Кількість годин
1	Не передбачено навчальним планом	

12. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми та зміст самостійної роботи	Кількість годин
1.	Тема 1. Види банків і порядок їх створення в Україні 1.Роль НБУ в банківській системі; 2.Особливості становлення і розвитку банківської діяльності в Україні.	4
2.	Тема 2. Організація діяльності банку 1.Характеристика виконавчих органів комерційного банку; 2.Кредитна рада та її функції .	4
3.	Тема 3.Операції з формування ресурсів банку 1.Інструменти кредитування НБУ комерційних банків; 2.Місце власного капіталу у ресурсній базі капіталу.	4
4.	Тема 4. Організація з обслуговування платіжного обороту 1.Необхідність міжнародних розрахунків; 2.Система і законодавча база розрахунків в Україні	4
5.	Тема 5. Операції з готівкою 1.Документальне оформлення прибуткових та видаткових операцій банку 2.Документальне оформлення руху готівки в операційній касі банку.	4
6.	Тема 6. Операції з пластиковими картками 1.Переваги виконання платіжних карток, порівняно з розрахунком готівкою 2.Порядок видачі та обслуговування платіжних карток	4
7.	Тема 7. Кредитні операції 1.Облік забезпечення кредитних операцій 2.Прострочена, сумнівна, безнадійна заборгованість за наданими кредитами	4

8.	Тема 8. Операції з векселями 1. Експертиза векселів	4
9.	Тема 9. Операції банків з цінними паперами 1. Місце і роль комерційних банків на ринку цінних паперів 2. Види цінних паперів	4
10.	Тема 10. Інвестиційні операції 1. Механізм проведення брокерських операцій 2. Інвестиційні операції та формування резерву пі операцій з цінними паперами	4
11.	Тема 11. Операції банків з іноземною валютою 1. Інкасова форма розрахунків 2. Документальний акредитив	4
12.	Тема 12. Операції з надання банківських послуг 1. Довірчі операції банків. Банківські гарантії на поручительство 2. Лізингові операції	6
13.	Тема 13. Операції із забезпеченості фінансової стійкості банку 1. Розрахунок коефіцієнтів фінансової стійкості банку 2. Розрахунок коефіцієнтів рентабельності і ліквідності	4
	Разом	54

13. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом.

14. Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

При викладанні навчальної практики з дисципліни «Банківські операції» використовуються програма Microsoft Excel. Навчально-методичне забезпечення з навчальної практики, розміщене на навчально-інформаційному порталі Moodle

15. Розподіл балів, які отримують студенти

T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	Загальна сума балів
5	5	10	10	10	10	5	5	5	5	10	10	10	100

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результатами складання екзамену (диференційованого заліку)
90-100	Відмінно
74-89	Добре
60-73	Задовільно
0-59	Незадовільно

16. Рекомендована література

ОСНОВНА

Законодавчі та нормативні документи

1. Закон України «Про Національний банк України» від 16.07.1999 р. № 996-XIV (зі змінами).
2. Закон України «Про банки і банківську діяльність». Затверджено ВРУ від 7.12.2000 р. 2121 III (зі змінами).
3. Закон України «Про валюту і валютні операції» від 21.06.2018 р. № 2473.

4. Про затвердження Положення про організацію бухгалтерського обліку в банках України. Затверджено постановою Правління НБУ від 04.07.2018 р. № 75.

5. Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України. Затверджено постановою Правління НБУ від 24.11.2011 р. № 373.

6. Інструкція про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг: постанова Правління Національного банку України від 29.07.2022 р. № 163. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

7. Інструкція про касові операції в банках України: постанова Правління Національного банку України від 25.09.2018 № 103. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0103500-18#n33>.

8. Інструкція про виконання міжбанківських платіжних операцій в Україні в національній валюті: постанова Правління Національного банку України від 03.03.2023 № 16. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

9. Інструкція про порядок відкриття та закриття рахунків користувачам надавачами платіжних послуг з обслуговування рахунків: постанова Правління Національного банку України від 29.07.2022 № 162. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

10. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні: постанова Правління Національного банку України від 28.08.01 № 368 (зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

11. Положення про валютний нагляд: постанова Правління Національного банку України від 03.01.2019 № 13. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Підручники (навчальні посібники)

12. Банківська справа: навчальний посібник / Т. Б. Стечишин, О. Л. Малахова. – Тернопіль: ТНЕУ, 2018.

13. Банківська система : підручник / О.М. Тридід, Б.В. Самородов, І.М. Вядрова та ін.; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т.С. Смовженко. – Львів : «Новий Світ – 2000», 2020. – 536 с

14. Банківські операції: практ. посіб. / О. Я. Стойко; Житомир. нац. агрокол. ун-т. - Житомир : ЖНАЕУ, 2016. - 127 с.

15. Банківська система: навч. посіб. / (Л.І.Катан, Н.І.Демчук, В.Г.Бабенко, Левада, Т.О.Журавльова); за ред. І.М.Мазур – Дніпро: Пороги, 2017. – 444с.

16. Варцаба В.І., Заславська О.І. Сучасне банківництво: теорія і практика: Навч. посібник. – Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2018. – 364 с.

17. Дзюблюк О. В., Банківські операції: Підручник. / О. В. Дзюблюка. – Тернопіль: Видво ТНЕУ «Економічна думка», 2009. – 696 с.

18. Ковальчук К. Ф. Банківські операції: Навчальний посібник / К.Ф.Ковальчук, І. В. Вишнякова, Л. М. Савчук, І. Г. Сокиринська – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 326 с.

ДОПОМІЖНА

19. Васильчик С.В., Тренич В.О. Банківські послуги, їхня суть та перспективи розвитку // Науковий вісник НЛТУ України. – 2019. – Вип. 19.13. – С. 96-99.

20. Пиріг С.О. Платіжні системи : навч. посібн. – К. : Центр навч. літ-ри, 2018. – 240 с.

21. Романенко Л.Ф. Ринок новітніх банківських технологій в Україні // Фінанси України. – 2020. – № 5. – С. 99-105.

22. Усоскин В.М. Современный коммерческий банк: управление и операции. – М.: ИПЦ «Вазар-Ферро», 2019. – 360 с.

23. Харченко В. Підсумки діяльності банків України на ринку платіжних карток у 2020 році // Вісник НБУ. – 2021. – №1.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL – <https://www.kmu.gov.ua/>

2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL – <https://mof.gov.ua/uk>

3. Офіційний сайт Національного банку України. URL – <https://bank.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. Вернадського. URL – www.nbuv.gov.ua
5. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL – <https://mof.gov.ua/uk/mvf>

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З БАНКІВСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ

Для денної форми здобуття освіти

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою. Рейтинг здобувача освіти з навчальної практики у балах переводиться у національні оцінки «Відмінно», «Добре», «Задовільно», «Незадовільно» згідно з табл. 1.

Таблиця 1. Переведення рейтингу здобувача освіти за 100 бальною шкалою в оцінку за національною шкалою

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результатами складання екзамену (диференційованого заліку)
90-100	Відмінно
74-89	Добре
60-73	Задовільно
0-59	Незадовільно

Оцінка **«Відмінно»** виставляється студенту, який глибоко, ґрунтовно засвоїв програмний матеріал, досконало, грамотно і логічно послідовно його викладає. У відповіді теорія пов'язана з практикою. Здобувачем постійно виковувались розрахунки; правильно створював, заповнював банківську звітність, здійснював обмін платіжними дорученнями, правильно оформлював документи, щодо відкриття поточних рахунків; показав вміння формулювати висновки; виконував завдання для самостійної роботи.

Оцінка **«Добре»** виставляється студенту, який твердо засвоїв програмний матеріал, грамотно і по суті подає його, не допускає суттєвих неточностей у відповідях на питання, як правило, вірно застосовує теоретичні положення при рішенні практичних питань і задач, володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання, а саме здійснював розрахунки та заповнював банківські документи; виконував розрахунок сум кредитних операцій, проте мав помилки в оформленні; виконував завдання для самостійної роботи; заповнював звітність допускаючи окремі неточності.

Оцінка **«Задовільно»** виставляється студенту, який засвоїв лише програмний матеріал, але не засвоїв його детально, допускає багато неточностей, недостатньо вірні трактування, порушується послідовність у викладі програмованого матеріалу і відчуває труднощі у виконанні практичних робіт. Здобувач: відповідав на окремі питання, які обговорюватися; виконував завдання для самостійної роботи; виконав завдання, але допускав окремі неточності під час складання банківських документів; не виявляв належної активності під час роботи.

Оцінка **«Незадовільно»** виставляється студенту, який знає значної частини програмованого матеріалу, допускає суттєві помилки, невпевнено, з великими труднощами виконує практичні роботи. Здобувач: не орієнтується в заповненні банківських розрахунків; не знає склад та порядок відкриття банківських рахунків; розв'язував задачі з великими труднощами; не в змозі самостійно вирішувати практичні завдання; допускав суттєві помилки при заповненні форм первинних документів; не вмів складати стандартні звіти, регламентовану звітність тощо.